

dr hab. prof. UW Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska
Uniwersytet Warszawski

**Recenzja osiągnięć naukowych dr Anetty Bogusławy Strawińskiej w związku
z postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk
humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.**

Dr Anetta Bogusława Strawińska uzyskała tytuł magistra w 1997 r. na podstawie pracy pt. „Słownictwo z zakresu tkactwa we wsi Michałowo w województwie białostockim” napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Falińskiej i obronionej na Wydziale Humanistycznym w Instytucie Filologii Polskiej Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku. Tytuł doktora otrzymała w 2010 r. na podstawie rozprawy pt. „Świadomość językowa użytkowników polszczyzny przełomu XIX i XX w. (na podstawie poradników Aleksandra Walickiego i Aleksandra Łętowskiego)”, obronionej na Wydziale Filologicznym w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu w Białymstoku. Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. Bogusław Nowowiejski, a recenzentami dr hab. Urszula Sokółska i dr hab. Halina Karaś.

Bezpośrednio po studiach Habilitantka została zatrudniona na Uniwersytecie w Białymstoku najpierw w Zakładzie Polszczyzny Regionalnej i Dialektologii w Instytucie Filologii Polskiej, później w Zakładzie Historii Języka Polskiego, a od 2019 r. w Katedrze Stylistyki i Lingwistyki Antropologicznej w Kolegium Językoznawstwa na Wydziale Filologicznym, gdzie pracuje do dziś.

**Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się
o stopień doktora habilitowanego**

Wskazane przez dr Anetę Bogusławę Strawińską jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1. pkt 2a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego monografia pt. *Zjawisko glamour w perspektywie lingwistycznej* została wydana w 2022 r. przez Wydawnictwo „Prymat” publikujące recenzowane monografie naukowe.

Książka stanowi znaczący wkład do nauki jako pierwsze opracowanie, którego przedmiotem jest zjawisko glamour i jego językowe wykładniki, nieopisane dotychczas na gruncie polskiego językoznawstwa. Tematyka rozważań zawartych w książce była przez dr Anetę Bogusławę Strawińską podejmowana już wcześniej. Jak zaznacza w autoreferacie,

praca stanowi zwieńczenie jej autorskich badań zainicjowanych na przełomie 2011 i 2012 roku. Wyniki tych badań, prezentowane przez nią w minionych latach na kilku konferencjach naukowych i w kilkunastu artykułach wymienionych w nocie bibliograficznej (por. s. 159-160), zostały w monografii wzbogacone o nowe wątki, dzięki czemu zyskały charakter całościowy, tworząc niezwykle interesującą, spójną wewnątrznie naukową rozprawę o dążeniach współczesnych młodych ludzi do wznoszenia się ponad przeciętność, wzbudzania podziwu w otoczeniu, zachwycań urodą, strojem i niezwykłą osobowością. To wszystko, ale nie tylko to, składa się na analizowane przez Habilitantkę pojęcie określane zapożyczonym z języka angielskiego leksemem *glamour*.

Nowatorstwo badań Anetty Bogusławy Strawińskiej, które zostały opisane w monografii, polega na umiejętnym rozszerzeniu perspektywy badawczej i potraktowaniu przez nią przedmiotu badań nie tylko od strony językowej, ale także społecznej, psychologicznej, religijnej, filozoficznej, a przede wszystkim ogólnokulturowej. Praca składa się z 4 rozdziałów poprzedzonych uwagami ogólnymi i podsumowania.

We fragmencie pt. „Uwagi ogólne” Habilitantka wprowadza czytelnika w poruszaną tematykę. Wyjaśnia, co będzie przedmiotem analizy przedstawionej w książce, wymienia najważniejsze pozycje składające się na stan badań nad zjawiskiem *glamour*, zarysowuje wstępnie jego genezę i łączące się z nim konotacje kulturowe. Zapowiada także, że będzie korzystać z wielu metod badawczych, uzasadniając decyzję o rezygnacji z jednorodności metodologicznej wielowymiarowością zjawiska *glamour*. Już w tym krótkim, esencjonalnym wstępie Autorka prezentuje się jako znawca poruszanej problematyki, swobodnie korzysta z terminologii naukowej, charakterystycznej dla różnych dyscyplin wiedzy i rozmaitych ujęć metodologicznych.

Rozdział pierwszy rozprawy jest bardziej szczegółowym rozwinięciem myśli zawartych we wstępie. Opierając się na danych leksykograficznych pochodzących ze słowników polskich i angielskich oraz na licznych opracowaniach naukowych, głównie zagranicznych, Autorka ustosunkowuje się do różnych poglądów dotyczących etymologii opisywanego słowa. Podejmując próbę stworzenia definicji leksemu *glamour*, wychodzi od arystotelesowskiego modelu definicji klasycznej, a następnie opierając się na teorii pól leksykalnych Triera i Porziga, opisuje poszczególne komponenty znaczeniowe tworzące strukturę semantyczną badanej jednostki leksykalnej. Kolejnym krokiem jest jej analiza kontekstowa stosowana w badaniach z dziedziny pragmalingwistyki, po czym przechodzi Habilitantka do ujęcia typowego dla językoznawstwa kognitywnego, opartego na opisie mentalnych przestrzeni pojęciowych, w którym pojęcie *glamour* zajmuje określone miejsce.

Zaproponowana analiza semantyczna świadczy o dużej erudycji Autorki, jej doskonałej orientacji w najważniejszych nurtach współczesnej lingwistyki, a także o jej niewątpliwych zdolnościach analitycznych.

Ciekawą częścią rozważań zawartych w tym rozdziale są opisy różnych odniesień analizowanego pojęcia nie tylko do osób, ale także do zjawisk społecznych, czynności, stanów i procesów oraz efektów różnych działań podejmowanych przez człowieka. Analiza przeprowadzona przez Habilitantkę wykazała bowiem, że leksem, który w tekście pełni funkcję członu określanego jako pojęcie jest utożsamiany przez użytkowników języka nie tylko z atrybutami, ale także z abstraktami, takimi jak: luksus, tajemnica, senne marzenie, fałszerstwo, fikcja, teatralność lub obietnica. Ze względu na różne konotacje, jakie wywołuje, i konteksty, w których się pojawia w tekście, badacze zachodni wyróżniają m.in. *glamour walki*, *glamour „garażowych przedsiębiorców*; *glamour architektury*, *glamour przemysłu*, *glamour religii*, *glamour przestrzeni kosmicznej* oraz *glamour polityki*. Ustosunkowując się do tej wielości interpretacji, Autorka monografii próbuje znaleźć jej uzasadnienie w filozofii człowieka oraz kulturze opartej na stereotypach społecznych. Odnosi się także do danych medialnych, portali plotkarskich oraz pism dla kobiet i mężczyzn, które oferują swoim czytelnikom możliwość bycia wyjątkowym.

W rozdziale drugim monografii dr Anetta Bogusława Strawińska stara się sprawdzić, czy prawdziwa jest hipoteza, że obecność zjawiska glamour we współczesnym świecie i jego wpływ na działania ludzkie, może być wyznacznikiem pokoleniowym, zwłaszcza że potwierdzają jej prawdziwość liczne w dzisiejszej popkulturze tytuły czasopism, portali plotkarskich i rubryk w poradnikach poświęconych modzie i obyczajom. Jak pisze Autorka, można mówić nawet o swoistym kodeksie glamour, który zawiera wademecum postępowania w życiu przez osoby, które chcą być postrzegane jako *glamour* (s. 105).

Co prawda, definiując termin *pokolenie glamour*, Habilitantka nie określiła przedziału wiekowego decydującego o przynależności do tak określonej grupy osób, ale dobór uczestników ankiety, którą przeprowadziła na temat opisywanego zjawiska, jego rozumienia i akceptacji, wskazuje na przyjęcie przez Habilitantkę założenia, że *pokolenie glamour* tworzą ludzie młodzi, stojący u progu kariery zawodowej, dążący do osiągnięcia sukcesu w licznych dziedzinach życia. Taka decyzja badawcza wynikała w sposób oczywisty z wnikliwej analizy semantycznej i kulturowej zjawiska glamour przeprowadzonej w rozdziale poprzednim. Z kolei wybór metody ankietowej w tej części opracowania świadczy niewątpliwie o dojrzałości badawczej Autorki i umiejętności wykorzystywania metod empirycznych w badaniach o charakterze językowo-kulturowym. Interpretacja wyników ankiety pozwoliła

bowiem na wyciągnięcie wniosku, że jeśli nawet da się wyodrębnić w społeczeństwie polskim pokolenie glamour, to jego przedstawiciele mają bardzo powierzchowną wiedzę na temat wyznaczającego je zjawiska, która ogranicza się do informacji pochodzących z portali mediów komercyjnych.

Biorąc pod uwagę wyniki ankiety opisanej w rozdziale drugim monografii, rozdział trzeci poświęciła Habilitantka przede wszystkim wyglądowni zewnętrznej osób starających się wykraczać ponad przeciętność. Opisała także sposoby kreowania przez nie własnego wizerunku za pomocą stroju, makijażu, stylizacji figury i głosu, czyli to wszystko, co powinno się brać pod uwagę przy autopromocji nastawionej na wygląd w stylu *glamour*. Mniej miejsca zajmują w tej części pracy opisy cech charakteru i poglądów, które wynikają z bycia *glamour*, chociaż zostały one również zauważone przez Autorkę ze względu na możliwości wykreowania się przez konkretną osobę na przedstawiciela jednego z wyróżnianych w literaturze przedmiotu typów osoby wyjątkowej. Typy te różnią się zdaniem Habilitantki w zależności od płci, dlatego ciekawym zabiegiem kompozycyjnym zastosowanym przez nią w tej części monografii jest wyróżnienie w niej osobno charakterystyki *kobiety glamour*, której wygląd i osobowość są podporządkowane jednemu z czterech modeli: typowi operowej divy, typowi hollywoodzkiej gwiazdy filmowej, typowi kobiety fatalnej, czyli *femme fatale* i typowi stanowiącemu tzw. *miejski look*, oraz *mężczyzny glamour*, którego atrybuty odpowiadają trzem modelom: typowi hollywoodzkiej gwiazdy filmowej, typowi trendsettera preferującego tzw. *miejski look* oraz męskiemu wcieleniu operowej divy.

Nazwy wszystkich wyróżnionych przez Autorkę typów kobiety i mężczyzny *glamour* są nowymi leksemami w polskim słownictwie. Konotacje, jakie wywołują, nie były dotychczas opisywane w pracach językoznawczych, dlatego cenne są uwagi zawarte w tym rozdziale monografii na temat skojarzeń, jakie budzą one w uczestnikach ankiety, zwłaszcza że Habilitantka skonfrontowała je z charakterystyką zawartą w polskich i zachodnich poradnikach internetowych, których autorzy proponują swoim czytelnikom „jak być *glamour*”.

Rozdział czwarty monografii zawiera analizę językową tej części słownictwa, która jest związana z praktycznymi działaniami mającymi na celu metamorfozę wizerunku osoby zmierzającą do osiągnięcia przez nią miana *glamour*. Jak wynika z badań Habilitantki, ta warstwa słownictwa należy do profesjolektów używanych przez przedstawicieli zarówno tych zawodów, które od dawna były związane z upiększaniem wyglądu człowieka i dostosowywaniem go do oczekiwań obowiązującej mody, np. fryzjera, krawca,

kosmetyczki, jak również zawodów zupełnie nowych, takich jak np. wizażysta, stylistka, makijażystka, projektant mody, kostiumolog czy wedding planner. Słownictwo używane przez przedstawicieli tych nowych profesji nie było dotychczas przedmiotem analizy językowej, chociaż w jego semantyce zawarte są nie tylko odniesienia do wykonywanych przez nich czynności zawodowych, ale także charakterystyka wizerunku doskonałego, jaki w wyniku tych czynności ma być osiągnięty.

Ponieważ objętość monografii nie pozwoliła na opis języka charakterystycznego dla wszystkich wymienionych nowych zawodów, Autorka ograniczyła się w swoich badaniach do analizy leksyki używanej przez wizażystów, zwłaszcza że obejmuje ona także słownictwo używane m.in. przez makijażystów, stylistów oraz szafiarzy. Opis polskiego profesjolektu wizażystów zawarty w rozdziale IV monografii, a wcześniej w artykule Anetty Bogusławy Strawińskiej z 2020 r. pt. *Przyczynek do charakterystyki socjolektu wizażystów stylistów* jest pierwszym w literaturze opracowaniem naukowym tej odmiany języka, która w ostatnich latach rozwija się wyjątkowo szybko. Jak wynika z badań opisanych w monografii, sama nazwa *wizażysta* pojawiła się w słownikach języka polskiego dopiero na przełomie XX/XXI w., podobnie jak nazwy czynności wykonywanych przez przedstawicieli tego zawodu, np. *bodypainting* ‘malowanie na ciele farbami’, używanych przez nich narzędzi, np. *beautyblender* ‘rodzaj gąbki w kształcie łyżki idealnie rozprowadzającej kosmetyk na twarzy, bez smug i nierówności dzięki czemu skóra wygląda gładko i naturalnie’, oraz szczegółów wyglądu stanowiących efekty ich pracy, np. *kleks* ‘plama powstała w wyniku nieprecyzyjnego nałożenia cienia’.

Przeprowadzona przez Habilitantkę analiza wykazała, że większość leksemów należących do profesjolektu wizażystów to zapożyczenia z języka angielskiego, np. *facechart* ‘szkic makijażu wykonany na kartce papieru’, *glow* ‘typ makijażu dający efekt silnego rozświetlenia’, *fixer* ‘utrwalacz do makijażu’. Część z nich została zaadaptowana do polszczyzny, a niektóre stały się podstawami słowotwórczymi nowych jednostek leksykalnych, np. *blendowanie* ‘równomierne rozprowadzanie cieni’. W zebranych przez Habilitantkę bogatym materiale znalazło się także wiele neosemantyzmów, np., *miotelka* ‘rodzaj pędzla w kształcie wachlarza służący do uprzątnięcia pozostałości cieni pod okiem’ oraz frazeologizmów, np. *robić głębię* ‘wycieniować kącik oka z wykorzystaniem czarnego lub ciemnego cienia’, *tykać cień* ‘delikatnie wtlaczać cień na powiekę’.

Recenzowaną książkę kończy *Podsumowanie*, w którym dr Anetta Bogusława Strawińska trafnie potraktowała zjawisko glamour jako ważny przejaw współczesnej kultury konsumpcyjnej. Zdaniem Habilitantki stanowi ono remedium na lęki wywołane niestabilną

sytuacją geopolityczną, globalnym kryzysem gospodarczym i frustrującym tempem zmian technologicznych. Jej badania, mimo że objęły swoim zakresem wiele zagadnień, są – jak słusznie zauważyła – tylko przyczynkiem do bardziej pogłębionych interdyscyplinarnych analiz fenomenu *glamour*.

Dodatkowym atutem recenzowanej książki jest dołączona do niej bibliografia, licząca ponad 500 pozycji i trafnie dobrany materiał ilustracyjny. Na podkreślenie zasługuje także duża sprawność językowa Autorki, która potrafi wciągnąć czytelnika w tok swojego wykładu, ilustrując go dobrze dobranymi przykładami i przekonującą argumentacją. Jednocześnie kontrowersyjnymi rozstrzygnięciami skłania do refleksji i pobudza do dyskusji. Jednym z nich jest zaliczenie leksemu *glamour* do neosemantyzmów (por. s. 12), co w żadnym miejscu monografii nie zostało uzasadnione. Dziwne wydaje się również łączne potraktowanie derywatów polskich i angielskich tworzonych od podstawy *glamour* w rozdziale poświęconym analizie słowotwórczej opisywanego leksemu (por. s. 42 i nast.) i pominięcie w tej części rozważań derywatów typowo polskich, spotykanych w wypowiedziach współczesnych użytkowników polszczyzny, np. *glamourowy*, *glamourowo*, *gamourować* czy *glamourowanie*, zwłaszcza że pierwszego z wymienionych przeze mnie używa sama Habilitantka w tekście odautorskim swojej książki.

Wskazane wątpliwości nie wpływają na wysoką ocenę recenzowanej monografii, która pod każdym względem zasługuje na to, aby stanowić podstawę do nadania jej Autorce stopnia doktora habilitowanego.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowych dr Anetty Bogusławy Strawińskiej

W ciągu 25 lat pracy naukowej dr Anetta Bogusława Strawińska prowadziła badania nad językiem uwzględniające nie tylko budowę systemu językowego, ale również językowe uwikłania kulturowe, społeczne i filozoficzne. Potwierdzeniem tych wszechstronnych zainteresowań Habilitantki jest m.in. monografia pt. *Zjawisko glamour w perspektywie lingwistycznej*, którą uznała za osiągnięcie naukowe, stanowiące podstawę jej starań o nadanie tytułu doktora habilitowanego. Oprócz tego jest autorką 2 innych monografii naukowych, redaktorem lub współredaktorem dwóch tomów zbiorowych oraz autorką 51 artykułów - 34 opublikowała w monografiach wieloautorskich i 17 w czasopiśmie naukowych, z których trzy znajdują się na ministerialnej liście czasopism punktowanych: „Roczniki

Humanistyczne”, „Białostockie Archiwum Językowe” oraz „Z teorii i Praktyki Dydaktycznej Języka Polskiego”.

Ważne miejsce wśród publikacji Anetty Bogusławy Strawińskiej zajmuje także 12 artykułów recenzyjnych, poświęconych ważnym pozycjom z dziedziny językoznawstwa, które ukazały się na polskim rynku wydawniczym. Dobór prac do zrecenzowania oraz umiejętność umieszczenia poruszanej w nich problematyki na tle najważniejszych tendencji rozwojowych współczesnej lingwistyki świadczą o dużej erudycji Habilitantki i orientacji w najnowszych nurtach metodologii naukowej.

Dorobek naukowy dr Anetty Bogusławy Strawińskiej przedstawia się imponująco nie tylko ilościowo, ale także tematycznie. Jak pisze w autoprezentacji, problematyka, którą poruszała w swoich publikacjach naukowych, mieści się w 9 ważnych obszarach tematycznych. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują cztery, którym poświęciła najwięcej analiz językowych.

Pierwszy z nich jest związany z tematyką podjętą w rozprawie doktorskiej, poświęconej poradnikom językowym z przełomu XIX i XX w. Interpretacja poglądów autorów tych opracowań, Aleksandra Walickiego i Aleksandra Łętowskiego była podstawą napisanych przez Habilitantkę 2 monografii: *Aleksander Walicki i Aleksander Łętowski o stanie polszczyzny północnokresowej. Ortografia – Fonetyka – Zagadnienia gramatyczne* (2018) oraz *Leksyka północnokresowa jako element deskrypcji zagadnień ortoepicznych w poradnikach Aleksandra Walickiego i Aleksandra Łętowskiego* (2022) i 9 artykułów, opublikowanych w tomach zbiorowych oraz w czasopismach naukowych. Trzy z nich ukazały się jeszcze przed obroną doktorską, sześć pozostałych już po uzyskaniu stopnia doktora. Wszystkie zawierały wnikliwą analizę polszczyzny przełomu XIX i XX w. pod kątem kształtującej się wówczas ogólnopolskiej normy językowej opisywanej przez językoznawców tego okresu. Na szczególną uwagę zasługują artykuły poświęcone nie tylko językowi ogólnopolskiemu, ale także językowi samych autorów analizowanych poradników. Habilitantka opisała zawarte w nich zapożyczenia z języka rosyjskiego, słownictwo emocjonalne, podjęła także próbę przeprowadzenia analizy semantycznej słownictwa używanego w owym czasie w tekstach o charakterze poprawnościowym.

Drugi pod względem ilościowym nurt tematyczny w dorobku naukowym dr Anetty Bogusławy Strawińskiej wiąże się z problematyką jej rozprawy habilitacyjnej, dotyczącej zjawiska glamour, nieopisanego dotychczas na gruncie polskim, chociaż występującego w kulturze wielu rodzimych środowisk od kilku dziesięcioleci i wywierającego coraz silniejszy wpływ na świadomość społeczną młodego pokolenia Polaków. Tematyce tej

Habilitantka poświęciła 11 artykułów naukowych, kilka referatów wygłaszanych na konferencjach naukowych, liczne wykłady popularnonaukowe dla uczniów szkół branżowych, m.in. Europejskiej Szkoły Stylizacji oraz białostockich szkół ponadpodstawowych, m.in. II LO w Białymstoku, a także wystąpienia w czasie „Dni Otwartych Instytutu Filologii Polskiej” w latach 2014 i 2015. Dr Anetta Bogusława Strawińska jest poza tym współredaktorem monografii wieloautorskiej pt. *Glamour – magia czy mistyfikacja? Dawny urok w nowym wymiarze*, wydanej w 2016 r., oraz autorką międzynarodowego projektu badawczego pod tym samym tytułem, na którego realizację złożyła wniosek w r. ak. 2014/2015. Zjawisko glamour jest także tematem monografii wydanej w 2022 r., którą dr Anetta Bogusława Strawińska uznała za swoje największe osiągnięcie naukowe i która – jak sama pisze - jest ukoronowaniem jej wieloletnich badań nad funkcjonowaniem tego pojęcia w języku i szeroko pojętej kulturze.

Ten długi okres, w którym zainteresowania Habilitantki koncentrowały się na interdyscyplinarnych analizach zjawiska glamour, z wykorzystaniem różnych metodologii badawczych i z uwzględnianiem jego związku z procesem globalizacji oraz wiążącymi się z nim zmianami świadomości społecznej, zaowocował po raz pierwszy referatem pt. *Glamour magia czy mistyfikacja. Historia i definicja zjawiska w zarysie* wygłoszonym w 2013 r. na konferencji naukowej pt. *Obszary polonistyki. Język – literatura – kultura*, zorganizowanej przez Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Analiza semantyczna pojęcia *glamour*, przeprowadzona w referacie stała się wówczas podstawą artykułu opublikowanego rok później w języku angielskim w *Białostockim Archiwum Językowym*. W artykule tym pt. *Glamour – Magic or Manipulation? A Short History and Definition* Autorka podjęła próbę stworzenia definicji leksemu *glamour* oraz ustalenia jego etymologii na tle genezy omawianego zjawiska.

Nowatorstwo ujęcia tego zagadnienia przez Habilitantkę polegało przede wszystkim na uwzględnieniu w analizie znaczeniowej badanego pojęcia czynników zewnętrznojęzycznych, mających podłoże polityczne, kulturowe oraz społeczne, w szczególności obyczajowe, a czasami także religijne. Czynniki te omawiała Autorka z punktu widzenia przemian zachodzących we współczesnym świecie, nie tylko w Polsce, ale również w krajach europejskich i pozaeuropejskich. Wnioski wyciągnięte z przeprowadzonej analizy pozwoliły jej uznać opisywane zjawisko za manipulację wizerunkiem oraz mistyfikację, której celem jest wzbudzenie zainteresowania konkretną gwiazdą filmową czy telewizyjną, a także stwarzanie powszechnego pożądanego luksusowych produktów i usług. Tym potrzebom jest według Autorki podporządkowany współczesny przemysł kosmetyczny,

tekstylny, samochodowy, budowlany, filmowy i telewizyjny, ponieważ w ludzkiej naturze jest silne dążenie do luksusu oraz szokowania innych.

Trzeci obszar tematyczny, który jest reprezentowany w twórczości naukowej dr Anetty Bogusławy Strawińskiej przez 4 artykuły naukowe, dotyczy języka internetowych portali plotkarskich i ogólnie języka potocznego, podporządkowanego przede wszystkim funkcji ekspresywnej i dzięki temu stanowiącego interesujący przedmiot badań. Habilitantka skupiała się w nich m.in. na wykładnikach tabu kulturowego oraz roli, jaką słownictwo kolokwialne może odgrywać w zabiegach autopromocyjnych.

Zainteresowania te rozwinęła później w kolejnej serii artykułów poświęconych językowym technikom wykorzystywanym w autopromocji w życiu politycznym, artystycznym oraz w edukacji akademickiej. Językowe mechanizmy autopromocyjne analizowała m.in. na przykładzie działań współczesnych celebrytów, np. w artykule pt. *Celebrytyzm a dziecko. Autopromocyjne strategie wykorzystujące wizerunek dziecka w polskim show-biznesie*. Jak pisze w autoreferacie, problematyką tą zamierza zająć się jeszcze w przyszłości, planując opracowanie podręcznika autopromocji w dydaktyce akademickiej.

Czwarty nurt tematyczny w dorobku naukowym Habilitantki dotyczy językowo-kulturowych wykładników aksjologicznego podejścia do takich wartości, jak miłość oraz rodzina. Pierwszą z nich uczyniła przedmiotem analizy w kilku artykułach, poświęconych wybranym przykładom uczucia łączącego dwoje ludzi, np. *O języku miłości czarownej. Przypadek Angeliny Jolie i Brada Pitta czy Doda i Nergal. Próba rekonstrukcji obrazu „miłości niemożliwej”*. Już w samych tytułach tych opracowań został wskazany przyswiecający im cel badawczy, którym była rekonstrukcja językowego obrazu różnych typów miłości, zawartego w jej przymiotnikowych określeniach. Przedmiotem autorskiej interpretacji semantycznej, którą można znaleźć w tych artykułach, były nieopisane dotychczas połączenia, takie jak np. *miłość niemożliwa*, *miłość rzekoma* czy *miłość współbieżna* na tle obecnych w języku wyrażen typu *miłość romantyczna* czy *miłość prawdziwa*. Nowatorstwo analizy przeprowadzonej przez Habilitantkę polega jednak nie tyle na docieraniu do komponentów semantycznych opisywanych jednostek leksykalnych, co na ujawnianiu tkwiących w nich komponentów pragmatycznych o zabarwieniu aksjologicznym.

Podobne podejście charakteryzują prace Habilitantki na temat rodziny. W artykule pt. *Patchwork family – społeczna redefinicja pojęcia rodziny* Anetta Bogusława Strawińska analizuje różne językowe określenia rodziny, tworząc pragmatyczną typologię tego pojęcia. Zaczynając od typowego połączenia *rodzina tradycyjna* przechodzi do takich fraz jak, *rodzina*

niepełna, rodzina zredukowana, aby wreszcie na tym tle opisać strukturę semantyczną i pragmatyczną wyrażenia zawartego w tytule opracowania – *rodzina patchworkowa*, koncentrując się przede wszystkim na jego aksjologii.

Przegląd głównych nurtów tematycznych w dorobku naukowym dr Anetty Bogusławy Strawińskiej wyraźnie wskazuje, że zajęcie się analizą zjawiska glamour nie tylko od strony językowej, ale także ogólnokulturowej, ściśle wiązało się z jej zainteresowaniami badawczymi skoncentrowanymi na człowieku, jego świadomości społecznej, uznawanej aksjologii, językiem używanym w portalach plotkarskich i wykorzystywanym w autopromocji przez przedstawicieli różnych środowisk. Wszystkie jej prace naukowe są przy tym oparte na bogatej literaturze przedmiotu, osadzone w tradycji językoznawczej, a prezentowane tezy poparte gruntowną argumentacją, co świadczy o dojrzałości naukowej Habilitantki i jej dużych możliwościach podejmowania kolejnych badań w dziedzinie lingwistyki kulturowej, semantyki i pragmatyki językowej.

Oceniając dorobek naukowy dr Anetty Bogusławy Strawińskiej, należy podkreślić także jej udział jako referenta w 37 konferencjach naukowych, z czego 12 miało charakter międzynarodowy, odbyty staż naukowy na Uniwersytecie Warszawskim oraz dwa zagraniczne staże naukowe: w Akademii Edukacji Litewskiego Uniwersytetu Edukacyjnego oraz na Uniwersytecie Wileńskim. Znaczący był też udział Habilitantki w międzynarodowym programie „Erasmus+”, członkostwo w zespołach recenzyjnych czasopism naukowych polskich i zagranicznych, wykłady wygłaszane na uniwersytetach zagranicznych, m.in. w 2021 r. we Włoszech na Uniwersytecie w Neapolu, w 2023 r. w Czechach na Uniwersytecie w Ostrawie oraz dwukrotnie w 2022 i 2023 r. na Litwie na Wydziale Polonistyki Vytauto Didžiojo Universitetas (VDU) oraz na Uniwersytecie Wileńskim.

Ocena osiągnięć dydaktycznych, popularyzatorskich i organizacyjnych dr Anetty Bogusławy Strawińskiej

Jako pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu w Białymstoku dr Anetta Bogusława Strawińska od momentu zakończenia studiów prowadziła zajęcia dla studentów z przedmiotów z dziedziny językoznawstwa. Była także promotorem 28 prac licencjackich, 5 magisterskich, promotorem pomocniczym w 1 przewodzie doktorskim i recenzentem 67 prac licencjackich i magisterskich. Współorganizowała kilka konferencji naukowych oraz letnią szkołę dla cudzoziemców uczących się języka polskiego, koordynowała prace Studenckiego Zespołu do Spraw Promocji Instytutu Filologii Polskiej, wygłaszała wykłady

popularnonaukowe dla uczniów szkół białostockich, organizowała konkursy dla dzieci z wiedzy o języku, uczestniczyła w Targach Edukacyjnych oraz w Białostockim Tygodniu Czytania Dzieciom, współpracowała z Polską Macierzą Szkolną na Białorusi, z Miejskim Ośrodkiem Doradztwa Metodycznego w Białymstoku, a także ze Studium Graficznym „Mucha na Dziko” i Atelier Natalia Łowicka, z którym wzięła udział w Międzynarodowym Konkursie Fotograficznym, zdobywając III nagrodę za pracę fotograficzną zatytułowaną *Glamour's Dream*. Jest poza tym członkiem 4 towarzystw naukowych, a w Towarzystwie Kultury Języka pełni funkcję wiceprezesa Oddziału Białostockiego TKJ.

Jej aktywność na polu naukowym, popularyzatorskim, dydaktycznym i organizacyjnym została 4-krotnie uhonorowana nagrodami przyznanymi przez Rektora Uniwersytetu w Białymstoku, a za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania otrzymała w 2021 r. Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę wszystko to, co napisałam w recenzji, zwłaszcza dotychczasową działalność naukową dr Anetty Bogusławy Strawińskiej oraz jej publikacje naukowe, których nie tylko liczba, ale także jakość budzą należyty szacunek, uważam, że w pełni zasługuje na miano dojrzałego badacza naukowego w dziedzinie językoznawstwa. Nie mam zatem żadnych wątpliwości, że spełnia kryteria wymagane przy nadawaniu stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych. Świadczy o tym jej dorobek naukowy, książka wskazana jako osiągnięcie naukowe oraz działalność dydaktyczna, popularyzatorska i organizacyjna. **Z pełnym przekonaniem wyrażam zatem jednoznacznie pozytywną opinię w sprawie nadania dr Anecie Bogusławie Strawińskiej stopnia doktora habilitowanego.**

Elżbieta Śnieżka-Pichol
31 I 2024